

MOZI

A műsora

Hoffmann me-
asu, a bukaresti
nak közreműkö-
Szünet. (Bu-
lat.)
4-én (délután):

AZ MŰSORA

bőrlet. Ssz. 87.
Ellenzék könyv

Regényesek
elem. mint or-
t). Ifjúsági elő-
skal. Rendezi és
rpád. a buda-
rház rendezője.

etkező napokon:

ZINHAZ

DBA

a Garbo. Lewis
agy, hangos at-
teak", a főzere-
ss Lewis Stone-
ma, kedden és
mindkét napon
n. 3, 5 és 7 óra-
lej.

Premier!

EVAK

en bemutatásra
ban az amerikai
v újdonsága, az
főzerepekben:
Cody, a két ki-
s 7 órakor: Vad
atrakció 11 fel-
pekben: Greta
one. Helyárak:
n 3, 5 és 7 óra-
lamok és Evák
nasban, a főze-
Pringle és Low
és lej.

bár

akkal

etések

és szörme gal-
V. Janky, Fd.

napiáron vesz.
r. Kornis neza

men mennyiség-
adea, Francia

ép művészi ké-
t áron, ugy ke-
nyitlt Orgona-
d 25. szám.

r és plissé! Uj-
nemüre is szé-
salonban. Kos-
t (volt Unió u.

vasalt iratszek-
águ Wertheim-
ban.

k 2 drb. elegáns
eladók. Majális
thmannal.

2 drb. elegáns
eladók. Majális
thmannal.

2 drb. elegáns
eladók. Majális
thmannal.

2 drb. elegáns
eladók. Majális
thmannal.

2 drb. elegáns
eladók. Majális
thmannal.

2 drb. elegáns
eladók. Majális
thmannal.

XIII. EVF. * SZAM 270
1111-Kolozsvár, 1930
december 10 Szer
5691 ÉV - Kiszlet

Taxa postala
platite in numera
No. 224.716-928

Ára 5 lej

LET

BUDAPEST

ESZDŐ PÖRTEKÉREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Strada Baron L. Pop (v. Brassai
acca) 10. szára. Telefon: 1 72

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Laj
Félévre 600
Negyedévre 320
Egy hónapra 110

**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**
Egy óra 1 dollár (vagy annak
megfelelő pénsum).
Egy évre 10 dollár.
Hirdetéseknél külön társasági
kötetnek fel.

A cukor és az utlevél

A kormány a parlament elé terjesztette végül az 1931. évi költségvetés napok óta vajdó tervezetét. Az új budget két megdöbbentő meglepetéssel foglalkozik az ország lakosságának: felméri a cukor fogyasztási adóját és a cukorilletékekkel terheli meg az utleveleket. Miután a királyi trónbenediktus is ünnepélyesen leszögezte, hogy az adott körülmények között nem lehet a cukor szabad ujjabb megterheléssel sújtani az állampolgárokat, az új költségvetés meglepetései ellen már eleve el kell emelnünk tiltakozó szavunkat, amíg is inkább, mert ezek a megterhelések teljesen indokolatlanul és teljesen jogosulatlanul érik az ország lakosságát.

Hónapok óta nem szünet meg hangozni a kormány, hogy a költségvetés egyensúlyát az állam aránytalanul magas személyi kiadásainak csökkentése révén kívánja ezáltal biztosítani. A takarékoskodik jelszavától visszhangzik az ország. Már-már hajlandók lettek volna elhinni, hogy a körülmények kényszerítő erejének szorítása miatt a kormány mégis elszánta magát az állam eddigi irracionális költségvetési politikájának gyökeres revíziójára. Mi történt ugyanis az elmúlt esztendő alatt? Az állam személyi kiadásai évről-évre ugrásszerűen megnövekedtek és a hadügyminisztérium költségvetései is egyre nagyobb összegeket nyeltek el. A növekedő kiadásokhoz megfelelő arányú bevételeket is kellett biztosítani és ezt a problémát a pénzügyminiszterek úgy oldották meg, hogy évről-évre emelték az adókat, növelték a közterheket. Olyan egyszerű volt ez a megoldás, mint a busz tojása és nem is kellett több hozzá, mint újabb adókat terhelni a vállalkozókkal és a vállalkozókkal szemben. Komoly parlamenti élet hiányzik a kormányok rendelkezésére a többség a birka engedelmességével szavazta meg ezeket a javaslatokat és komoly közvélemény híján, az ország lakossága is hihetetlen türelmelemel és beletörődéssel fogadta az egyes kormányok költségvetés-egyensúlyosi mutatóványait.

Hiába volt minden intő szó, minden figyelmeztetés. Hiába annak az egykori igazságnak a kimutatása, hogy az adófizetők anyagi kimerülése az ország gazdasági életének stagnálását okozta, hogy maga után vonja és hogy ez eredményben az állam elől is el kell járni a bevételi forrásokat. Ezen a pénzügyminiszter sem lett hajlandó tudomásul venni azt, hogy Románia költségvetését racionálisítani kell a túlzott személyi kiadások csökkentésével és az állam bevételeinek produktív beruházások, valamint az ország gazdasági kincseinek kiaknázása révén való fokozásánál. Tíz esztendő alatt nem jutott produktív beruházásokra, mert az állam kimerült a háború utáni károk kifizetésére és a tisztviselői fizetések, a napidíjak, a hatalmon lévő párt hűveinek külföldi utazásai és a tekintélyes panamák, amelyeknek terheit ugyancsak az adófizetőknek hárították vissza. Még csak nem lehet mondani, hogy a költségvetés valamelyes elhibázott koncepció alapján készült volna el. Nem lehet ugyanis ezekben a budgetekben megkülönböztetni a koncepciót. Mert koncepció az igazán nem lehet nevezni azt, ha az évről-évre annnyival emelték fel az adókat, amennyivel növekedtek az állam kiadásai.

Mintán az 1930. évi költségvetés is 3 milliárd lej deficittel zárult, a kormány ezáltal nem térhetett ki az állam kiadások csökkentésének a párosuló szükségessége elől. A hónapok tartó tanácskozásoknak azonban nem volt olyan kompromisszum lett az eredmény, amelyet semmilyen szempont-

Három lejjel drágítja az állam a cukor kilóját

Tizezer lej lesz egy éves utlevél díja

Popoviciu pénzügyminiszter a költségvetési egyensúly érdekében fantasztikus áldozatokat kér az országtól

A kamara költségvetési bizottságának izgalmas ülése

Bukarest, december 9. (Az Új Kelet tudósítójától). Jelentettük, hogy a kormány hétfő délután a kamara elé terjesztette az 1931. évi költségvetés tervezetét. Ma délelőtt összeült a képviselő ház költségvetési bizottsága, hogy a tervezetet megvitassák. Az ülésen Popoviciu István kamarai elnök elnökölt, a kormányt Popoviciu Mihály pénzügyminiszter képviselte és azon a költségvetési bizottság tagjain kívül számos képviselő is szenátor vett részt.

A kormány újra áldozatot kér az országtól

Popoviciu pénzügyminiszter hosszú és kimerítő exposéban ismertette a költségvetési tervezetét. Rámutatott arra, hogy az ország rendkívül súlyos nehézségekkel küzd, amelyeket a gazdasági válság olyan szociális kötelezettségeket ró az államra, amelyeket csak súlyos áldozatok árán sikerült összehangba hozni a költségvetési lehetőségekkel.

A kormány kénytelen ismételtetni a kormányt, hogy hozza meg ezeket az áldozatokat, miután a költségvetési egyensúlyt csakis a bevételek fokozása és a kiadások csökkentése révén lehet megteremteni, ellenében a háború előtti időkkel, amikor az anyagi nehézségekkel küzdő államok külvagy belföldi kölcsönök révén egyensúlyozták ki költségvetésüket.

Három lejes fogyasztási illeték a cukorra

A pénzügyminiszter kifejtette a továbbiakban, hogy a tisztviselői fizetések leszállítása révén 3 milliárd 417 millió lejt takarít meg az állam. Ez az összeg azonban nem bizonyult elegendőnek az egyensúly megteremtéséhez. A

kormány kénytelen volt új bevételi lehetőségeket teremteni. Így például a kormány elhatározta, hogy három lejes fogyasztási illetéket vet ki a cukor kilogramjára. Ebből a 3 lejes illetékből 200 millió lejes bevételt számít elérni az állam.

Holban tábornok többségi képviselő közbeszólt: Ugy találom, hogy a pénzügyminiszter ur tulságosan optimista.

Ha a cukor ilyen mértékben meg fog drágulni, akkor a közönség le fogja szállításitani a fogyasztási igényeit

és a kormánynak nem lesz módjában realizálni a 200 millió lejes bevételi többletet.

Tizezer lejjel akarja felemelni a kormány az utlevélilletéket

Popoviciu pénzügyminiszter kijelenté, hogy nem osztja Holban tábornok véleményét. Majd rámutat azokra az okokra, amelyek a kormányt arra késztették, hogy nagy illetékekkel rója meg az utleveleket. Az ország polgárainak egy tekintélyes része — mondotta a pénzügyminiszter — keresetének jelentékeny részét külföldön költi el. Nemcsak bevételeit akarta fokozni az állam, hanem a nemzeti vagyonnak ezt a kivándorlását is meg akarja akadályozni akkor, amikor

a fél éves utlevelek illetékét nyolcezer, az egy éves utlevelek illetékét pedig 10 ezer lejjel állapította meg.

A kormány reméli, hogy az utlevélilletékek ily mérvű felemelése révén mindkét célját sikerülni fog elérni.

A pénzügyminiszter bejelentését óriási megrökönyödéssel fogadta a pénzügyi bizottság. Romulus Dan szociáldemokrata képviselő azonnal szót kért és rámutatott arra, hogy

teljesen megengedhetetlen dolog, ilyen horribilis illetékeket kérni példának okáért azoktól a betegetől, akik külföldi gyógyhelyeken kénytelenek kezeltetni magukat.

Popoviciu Mihály: Eppen elég kórház van Romániában is.

Romulus Dan: Hogyan akarja, miniszter ur Karlsbadot pótolni például a romániai kórházakkal. Kívánom Önnek, hogy hosszú életű legyen, de nagyon jól tudom, hogy Önnek is szüksége van Karlsbadra...

Holban tábornok kifogásolta, hogy az állami hivatalokban tulságosan nagy a köztisztviselők száma.

Eltávolítják a fölösleges köztisztviselőket

Popoviciu pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy minden minisztérium tartozik bizottságokat alakítani, amelyeknek az lesz a feladata, hogy reorganizálják a közhivatalokat.

Az újjászervezés alkalmával sor kerül majd a felesleges és parazita elemek eltávolítására.

Policarp Betianu kérte, hogy a tanítók fizetését is le fogják-e szállítani.

Popoviciu pénzügyminiszter kijelenté, hogy a tanítói fizetéseket 500 millió lejjel csökkentették, ugyanakkor azonban 250 millió lejes emelést engedélyezett a kormány a tanítók számára. Reméli, hogy az összes állami funkcionáriusokra kiterjedő fizetéscsökkentés csak ideiglenes jellegű lesz.

Betianu: Egyszóval, adnak a tanítók, akik kiskanállal és elvesznek tőlük nagy kanállal.

Ezzel a nagy derűtséget kiváltó kijelentéssel ért véget a költségvetési bizottság délelőtti ülése.

ből nem tartunk megengedhetőnek. Amíg ugyanis a kormány az egyik oldalon 3 milliárddal csökkentette a személyi kiadásokat, a másik oldalon a cukor fogyasztási adójának, valamint az utlevél illetékeinek felemelése révén újabb 600-200 millió lejt akar a román nemzetgazdaság ezer sebből vérző testéből kisajtolni. Mindkét újabb adó nem az ország lakosságának kevésbé tehetőse rétegeit sújtja, — azokat a rétegeket, amelyek eddig is elsősorban véreztek a román állam adópolitikája miatt. A cukor különböző okok miatt amugyis mértéken felül drága, — az újabb 3 lejes emelés azonban egyenesen megközelíthetetlenül teszi ezt az elsőrendű fogyasztási cikket.

De még megdöbbentőbb és még felháborítóbb az a barikád, amelyet nyolcezer tizezer lejes illetékek révén a román állampolgárnak külföldi utazása elé emel a kormány. Egészen fantasztikus, hogy éppen a demokratikus programot valló nemzeti-parasztpárt ragadtassa el magát egy ilyen mélyen igazságtalan és antiszociális adóemelésre. Popoviciu pénzügyminiszter azzal próbálta az utlevélilletékek horribilis felemelését indokolni, hogy az ország pogárainak egy tekintélyes része külföldön költi el a pénzét, ami a román nemzeti vagyon csökkentéséhez vezet. Nos, azok, akik kejtázásokat szoktak a külföldön rendezni, azokat a

tizezer lejes illeték sem fogja visszatartani attól, hogy gyomorsavukat ne Karlsbadban kuráltassák s hogy idegeiket ne a francia Rivierán pihentessék meg. Ezzel szemben lehetetlenül teszi ez az illeték a külföldi utazást a kereskedőnek, akit üzleti ügyei szőlítanak külföldre, a diáknak, aki tanulmányait akarja a külföldi egyetemen folytatni és elmélyíteni és a szegényebb sorsu betegnek, aki a betevő falatját vonja meg magától, csak hogy olyan speciális gyógyhelyen kezeltesse magát, amelyet klimatikus, vagy egyéb okokból nem lehet Romániában helyettesíteni, vagy pótolni. Nem is szólva azokról a kisegyszisztenciákról, akiknek egy külföldi utazás nem eszeveszett pénzköltekezést, hanem a nyugati civilizációval és kultúrával való megismerkedést jelent.

Az utlevél a háborúnak egy szomorú fölösleges és kellemetlen csökevénye. A nyugati államok az egymás közötti vízumkényszer eltörlése után komoly formában foglalkoznak az utlevélkényszer eltörlésével is, mert az utlevél is egyik akadály a népek közötti közlekedésnek.

Ezzel szemben nálunk nemesak hogy nem enyhítik az utlevél megszerzésével kapcsolatos szörnyű formalitásokat, hanem még ezenfelül olyan illetékekkel is terheli meg, amelyek tulajdonképpen kényszerű vesztégarzt

jelentenek Románia polgárai számára. Es végeredményben a felmelt utlevélilletékekből várható jóvédelem — amely jóval alul fog maradni a kormány várakozásainak — igen kis részét képezi azoknak az összegeknek, amelyek a multban és a jelenben is elszáradtak és elsikadnak az állampénztárban anélkül, hogy az ország valami hasznot látna belőlük.

Nem utlevélilletékekre, hanem az ország költségvetésére és az állam költségvetési politikájának gyökeres revíziójára lett volna szükség. Olyan költségvetésre lett volna szükség, amely ténylegesen figyelembe veszi az ország jelenlegi gazdasági viszonyait és az adófizetők teljesítő képességét. Olyan budzsét kellett volna a nemzeti-parasztpárti kormánynak a parlament elé terjesztetni, amely leszámol bizonyos valóságokkal és amely — ha már újabb bevételeket kíván realizálni, akkor ezeket azokra a rétegekre hárítja, amelyeknek módjukban áll áldozatokat hozni és amelyek eddig is csak kevésbé vették ki részüket az ország terheinek viseléséből. Elvégre is teljesen megengedhetetlen az, hogy az elmúlt tíz esztendő felelőtlen gazdálkodásának és minden alaposságot és előre látást nélkülöző pénzügyi politikájának ódiumát a végkimerülés szélén álló adófizetők hárítsák.

„Akit az Istenek el akarnak pusztítani azt előbb megörijtik“

Herzl Tivadar tragikus sorsu fia elborult elmével követte el öngyilkosságát nővére sirján

Előbb egy katolikus paptól kapott amulettel felakarta támasztani nővérét, hátra hagyott levelében pedig azt kívánta, hogy holttestét apja hamvaival együtt szállítsák Palesztinába

Párizs, december 9. A francia fővárosban megjelenő „Menoran“ című cionista újság szenzációs két levelet közöl, amely új fényt derít Herzl Tivadar szerencsétlen fia, Hans öngyilkosságára. Az első levelet a Herzl család egyik barátja, a Bordeauxban élő M. W. Stolpner írta Trude Neumann asszonynak. Herzl Tivadar második leányának. Stolpner egyszerű levele megdöbbentően világít bele a bomlott idegzetű Hans Herzl utolsó napjainak lelkiállapotába. A franciául írott levelek egyébként szósz szerinti fordításban így hangzanak:

„Fivére egészségben megérkezett ide, az állomásnál vártuk, hogy elkísérhessük a kórházba és jelen lehessen elhunyt nővére koporsóba helyezésénél. Ezen idő alatt én és az itteni osztrák konzul táviratot küldtünk Londonba, információkat akartunk ugyanis az angol fővárosból, vajjon temessék el az elhunyt Pauline Hift-Herzl Bordeauxban, vagy pedig vitessük el tete-met Bécsbe. A Londonból érkezett utasítások szerint Hifné asszony ideiglenesen elhantolása szeptember 16-ikán délután három órakor megtörtént.

Közben az Ön fivére, Hans gyakran ellátogatott hozzám és összefüggéstelen ajánlatokkal állott elő. Stírgósen kívánta, hogy nővérét ismét élesszék fel. Elmesélte, hogy egy katolikus paptól esodatevő képes érmet kapott, ezt rá akarja tenni nővére testére. Biztos ugyanis afelől, hogy nővére nem halt meg, a kicsiny medalion minden biznnyal életre keltené. Az ilyen beszédek hallatára meg akartam nyugtatni és biztosítottam, hogy nővére valóban halott, ezt számos orvos konstataulta, éppen úgy a rendőrtisztviselő is, aki jelen volt amikor a halottat koporsóba helyezték.

Fájdalom, nem lehetett fia ideáját kibeszélni belőle. Kocsit vett és az államügyészhez hajtatott, ahol előadta azt a kívánságát, hogy haladéktalanul nyissák fel nővére koporsóját. Az államügyészre a rendőrségre küldte, itt azt mondották neki, menjen az osztrák konzulhoz. Ebből is nyilvánvaló, hogy senki nem akart abnormis követeléseivel foglalkozni. Szombaton este ismét felkeresett és kijelentette, hogy immár lemond tervéről. Mint-hogy a bankok szombaton délután zár-nak, angol fontjait nem tudta francia pénzre váltani és arra kért, kölcsönöz-zek neki száz frankot, hogy egy fekete kalapot vásárolhasson. Odaadtam neki a pénzt, mire elment. Később megint felkeresett és azt kérdezte tőlem, meglátogathatja-e a bordeauxi rabbit. Azt válaszoltam, hogy ezt minden habozás nélkül tegye meg. Szeptember 16-ikáig megint nem láttam. Délfelé már nyugtalan lettem és felhívtam az osztrák konzult, aki közölte velem, hogy nem látta őt. Ugyanazon a napon, délután fél egy órakor a rendőrkommisziáriátus egy levelet küldött hozzám, amelynek másolatát itt közlöm. Ebben a levélben Hans fivére közli velem, hogy önként válik meg az élettől. Megtudtam, hogy szeptember 15-ikén este hoteljében egy revolvergolyóval kioltotta életét. A hozzám intézett levél így hangzik:

„Kedves Stolpner ur!“

Bűnösnek érzem magam nővérem halálában és nem tudok tovább élni. Nagyon kérem, intézkedjen, hogy holttestemet odahelyezzék nővérem holttesté mellé. Van ott még elég hely.

MOST JELENT MEG:
Mentő csillagok
a zsidó éjszakában
Izsák Arnold novellái és elbeszélései
Ára 80 lej
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Azután szállíttassa a koporsót Bécsbe. Ha azonban nem akarnak, hogy mi apánk mellett nyugodjunk a bécsi temetőben, akkor talán most alkalmas pillanat lenne arra, hogy apánk koporsóját átvigyék Palesztinába. Számomra ez látszik a legegyszerűbb megoldásnak. — Barátaim egyikét arra kértem, hogy jöjjön ide. Ha a hotelbe jön, bízzák meg őt ügyeim rendezésével. A koporsóba helyezésem költsége nagyon csekélyek lesznek. Irtam barátomnak a száz frank miatt is, amelyet

Öntől kölcsön kértem, ő majd visszaadja Önnek.

Az Ön alázatos

Hans Herzlje.

P. S. Ha meghalok, az tisztára az én bűnöm és nem szeretnék senkit sem vádolni. Az én esetem egyike azoknak, amelyekről mondani szokás: Akit az Istenek el akarnak pusztítani, azt előbb megörijtik. — Önt kedves uram, a korrektség mellett, amellyel életét folytatja, ilyen katasztrófák nem érhetik.

Bonyolódik a francia politikai helyzet

Politikai körökben az a nézet alakult ki, hogy Laval megbízatása kudarcra is járhat. A radikális szocialista párt nem működik együtt a jobboldallal

Párizs, december 9. A lapok kedvezően tárgyalják Lavalle kormányalakítási esélyeit. Megállítják, hogy közelebb áll Briandhoz, mint Poincaréhoz.

Lavalle a sajtó munkatársai előtt a késő éjszakai órákban kijelentette, hogy valamennyi vezetőpolitikus, de különösen Tardieu és Briand melegen fogadták megbízatásának híreit. Kormányzó többséget úgy képzel el, hogy Tardieu kormányának támogató többségét a baloldal irányában kitágítja. Politikai körökben nem veszik bizonyosra, hogy Lavalle vállalkozása sikerrel fog jární. Vele szemben a tervbe vett kormánykoalíció jobboldali szárnya hüvösebben viselkedik, mint Barthou vállalkozása iránt.

Lavalle ma dében audiencián jelent meg Doumergue elnök előtt és is-

mertette előtte a politikai helyzetet és eddig folytatott megbeszélései eredményét.

Még nem tudják, hogy hajlandónak nyilatkozott-e végképen elfogadni a dezinárlást.

A Paris Midi szerint bármilyen rokonszenvvel fogadták is Lavalle-t a vezetőpolitikusok, az utolsó pillanatban is felléphetnek komoly nehézségek. Ha ez az eset nem állana elő, Lavalle este már kész kormánylistát terjeszt az elnök elé.

Párizs, december 9. A radikális és radikális szocialista pártok határozatban szögezték le azon álláspontjukat, hogy a demokrata köztársasági szövetséggel nem hajlandók együttműködni és együtt a kormányban sem vesznek részt. A politikai helyzet bonyolódik.

Mérnökök, alkalmazottak, testi és szellemi munkások ezrei állanak az amerikai banditatrösztök szolgálatában

Tart az elszánt háboru az amerikai alvilágban

Newyork, december 9. Amerika a nagy méretek hazája. Ott az üzletből csakhamar részvénytársaság, a közös érdekű részvénytársaságokból pedig trösztök lesznek. De ez nemcsak a törvényes alapon álló kereskedelmi cégek-re, hanem az U. S. A. egyik legnagyobb törvénytelen iparágára, a banditákra is vonatkozik. Az alvilág sötét alakjai már régen belátták, hogy a védekező technika mai fejlettsége mellett egyéni alapon, saját számlára dolgozni nem lehet. Ehhez tüke kell. Ez a szükség hozta össze a nagy amerikai banditacégeket, amelyek rendes adminisztrációval, főnökkel, alkalmazottakkal, szellemi és testi munkásokkal, sőt néha rendes könyvvizsgálattal dolgoznak.

Pár lövés hangfogóval s a halott soffőr mellé bandita ül

Amerikában igen gyakori volt még nem régen, hogy nagyobb bankokat 30-40 főből álló állig felfegyverzett banditák támadtak meg, akik a közönséget se kímélték, csak hogy a pénzkészlethez jussanak. Ezért a nagybankok a védelmi rendszerek minden biztonsága mellett

azt a szokást vezették be, hogy aranykészletüket mindennap az állami bankba szállítják be. Eleinte az átszállítás éjjel történt, de a banditák az éj leple alatt megtámadták a szállítókat és formális harc után elrabolták az érckészletet. Ezért a bankok a szállítás időpontját adóli órákra tették át, amikor a legnagyobb a forgalom az utcákon és a banditák támadása a legkevésbé várható. Az átszállítást fegyveres őrk kíséretében autón eszközölték, de hamarosan rájöttek, hogy ez hiba volt. Ugyanis a forgalmas utcákon rengeteg autó tolong egymás mellett, amelyek a tumultusban lassan kénytelenek hajtani. Mi történt tehát? A banditák lassan-lassan a pénzszállító kocsik mellé férkőztek, körülvették, egy pár lövés hangfogóval ellátott pisztolyokból fel se tűnik az ucca zajában, a halott soffőr mellé egy bandita ül és oda vezeti az autót, ahová akarja.

Az amerikai banditáknak egy másik jól jövedelmező üzletága a kasszafurás. Persze nem szabad holmi európai méretű magánakcióra gondolni. Egy „jól bevezetett“ amerikai kasszafuró társaságnak például egy bécsi középbank pán-

célterme csupán porcellánpersely, amelyet pár óra alatt „kirámolnak“. Ezek alapos technikai felkészültséggel, oklives mérnökökkel, elektrotechnikusok vezetésével dolgoznak. Műszereik készítésénél felhasználják a modern technika legfrissebb eredményeit, hatalmas tőke áll rendelkezésükre, úgy, hogy pl. 1919-ben egy csikágói nagybank mellett levő palotát megvásároltak és a pinceből alagutat furak a bank pánceből hoz-

Az amerikai rendőrség hatalmas me-retű munkájára vet fényt az alábbi eset:

1923-ban, Csikágóban a dús gazdag ipar királyok nap-nap után kaptak névtelen leveleket, amelyben az ismeretlen feladó bizonyos összeg letébe helyezését kért. Mindennap más-más milliomos kapott ilyen levelet, akik — mivel a rendőrség tehetetlennek bizonyult az esettel szemben — siettek a kért összeget letébe helyezni. Jack I. H. Campbell, az ismeretlen olajgyáros azonban vonakodott eleget tenni a felhívásnak: másnap meggyilkolya találták.

Most már a rendőrség is erélyes munkához látott. Az egyetlen nyom az volt, hogy a levelet nem írták, hanem újságiból vágták ki és ragasztották egy papírlapra. Tehát a rendőrség úgy vélte, hogy a tettes csak egy rendőri lajstromozott bandita lehet, akinek a írását, sőt a környezetét is ismerik.

A szenzációs eredmény

A nyomozás egy hét alatt szenzációs eredményt produkált. A rendőrség eldölgta volt, hogy megvizsgálja, mely újságból vágták ki a betűket, amelyek a levél szerkesztéséhez használtak. A betűk papíryanagának vizsgálata után megállapították, hogy a Chicago Tribúne Mivel a vizsgálat azt is kiderítette, hogy az összes leveleket e lap betűinek segítségével írták, egyszerű következtetés volt, hogy a bandita a Chicago Tribúne betűiből állították össze a levelet, ne állandó olvasója. De hogyan lehet embert megfogni, akinek egyetlen meretlege az, hogy egy bizonyos lapot olvasson? Így lépett előtérbe az amerikai nagyvonalúság. A rendőrség megállapította a lap vezetőiségét, hogy egy bizonyos napon az előfizetők részére megfajta papírból készítik a lapot és az áru-irását a régi papíryanagából ká-ják el.

Razzia az előfizetők köz-

A mit sem sejtő bandita ezen a nap is felszólított egy nagykereskedőt, hogy bizonyos összeget juttasson a kezébe. A vizsgálat megállapította, hogy a bandita az előfizetők részére készült papírból állította össze a levelet. Most meggyorsan ment a dolog. A kiadói segítségével kirostálták a számitás nem vehető előfizetők, míg a fennmaradtakat három csoportba osztották: minden csoport számára más-más papírból készítettek el a lapot. Így rájöttek arra, hogy a bandita melyik szűk csoportba tartozik és egy éjszaka vég-razziázták a csoportba tartozó összes előfizetőket. Egy külvárosi lakásban az a név alatt meghuzódó előfizetőben felle-mertek egy régóta körözött banditát, azzonnal vallott az égből lepottyant betűk előtt.

Delegátusválasztások a második erdélyi Zeire Mizrachi konferenciára

Az erdélyrészi Zeire Mizrachi szervezet központi választási bizottsága közkezőkről értesíti a szervezet helyi portjait:

1. Az egyes helyi csoportok a következő számú delegátus megválasztás jogosultak: Oradea 16, Sighet 14, Cluj 12, Sätmar 12, Cehul Silvaniei 6, Dej 3, Seini 5, Toplita 4, Borsá 3, Viso 3, re 3, Timisoara 3, Petrozsény 3, Székut 3, Ciarda 2, Saplonta 2, Secuim 2, Valea lui Mihai 2, Arad 2, Baia M 2, Huedin 2, Reghin 3, Brasov 2, Tar-Mures 2, Simleul 2, Sibiu 2, Jibou 2, Gherla 2, Agihres 2.

2. A delegátus választások f. 7-15 között levezetendők a jegyzőkönyvek f. hó 18-ig a K. V. B.-nek küldendők, hogy azokat kellő időben igazolhassák és a delegátusok elszá-solásáról gondoskodhasson.

3. Mint a konferencia hivatalból tá-ja a következők lettek a K. V. B. 30-i ülésén igazolvak: Just Mose, mint országos Zeire Mizrachi szervezet elnöke, Ullmann Andor Cluj, Israel Albert Sighet, mint a szervezet társelnökei. G. H. M. Borsá, Klein David Cehul Silvaniei, Grünlas József Sätmar, mint szervezet alelnökei, Ráth Efraim mint az erdélyi Zeire Mizrachi szervezet főtitkára és Keffler Mose mint a köz-szálemi „Vaad Haraschi“ tagja. N. Mann Mose, Klein Jenő, Goldstein J. bis, Schmiedtmeierné Végh Elza, F. Lázár, Gottlieb Hermin, Rosenberg Zsef és Slomo Zamroni mint az ex-zeire tagjai.

„Ha az o rabszolg

Sto Re

Mayer E

Bucuresti-Bu (Az Uj Kelet t ra mai ülését ő meg. Ma tartot szabásu beszéd parasztpártból ször jelenik hogy a pártból dokolja és köv kifejtse a nagy Zsufolásig meg zatai és az ő is megjelentek egyébként a k restben levő t

Pamfil Oficial ma ell

Napirend elő nár visszatért lorga professz tegnap beszéd nyosan aposzt szóal fel ezatá tárakról beszé nagy költséget ködésük defici zik az ellen, b cial“ nyomdaja szes nyomtat nyomda nagyo mint a magán

„Nem a a jövő p

Nem az akarom felállit Stere — hanem vázolom fel. m a parlament f országnak. Nem éljük, amikor sek eltörtünel problémái mell előtt az első dese elé nézett ország közvélel kormányból es rája látható a Maniu higgad nyitó képesség hiányzik ebből

Ezután elmo szág közvélel román tartomá részét képvisel lösséggel tartó a mai történe egykor hatalm dorbe, uralkodó dorbatot kezé próbálják meg amikor becsül mas iparosok törnek meg a ségei alatt és hogy a százez könyörgését se

A mező zálja az

Románia —mondja Stere krízis az egész Megkérdeztem mondta, hogy egy lejért és amelyben neg három lejért. árpát 15 bané skatulya gyuf gyufa volt. E rohamosan nő alatt a buza kukorica ért Valaha azt m kétszáz ezer amelynek az tényleges érté Hivatalos stat

"Ha az országot nem állítják talpra tizenkétfélmillió ember lesz rabszolgája a nyomornak"

Stere professzor hatalmas beszéde Románia jövő perspektívájáról

Parazita ipar fejlődik a mezőgazdaság produktiválása helyett. Angliában ötször annyi egy család átlagos jövedelme, mint Romániában, az adók mégis kisebbek

Mayer Ebner nagy beszéde a válaszfelirati vitához

Bucaresti-Bucarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülését óriási érdeklődés előzte meg. Ma tartotta meg ugyanis nagy-szabású beszédét Stere, aki a nemzeti-parasztpártból való kilépése után először jelenik meg a parlamentben, hogy a pártból való kilépését megindokolja és követendő politikai elveit kifejtse a nagy nyilvánosság előtt. Zsúrolásig megteltek a parlament karzatai és az összes pártok képviselői is megjelentek a mai ülésen, amelyen egyébként a kormány összes Bukarestben levő tagjai is részt vettek.

Pamfil Seicaru a „Monitorul Oficial” nyomdai monopóliuma ellen

Napirend előtt Balca egyetemi tanár visszatért tegnapi beszédére és Stere professzorral polemizált, aki tegnapi beszédének egyik részét ugyancsak aposztrófálta. Pamfil Seicaru szólal fel ezután, aki az autonóm pénztárakról beszél, hogy ezek rendkívül nagy költséget emésztenek fel és működésük deficitell végződik. Tiltakozik az ellen, hogy a „Monitorul Oficial” nyomdája monopolizálja az összes nyomtatványokat. Az állami nyomda nagyobb árakat számít fel, mint a magánvállalatok. Tiltakozik a

„Monitorul Oficialnál” meghonosult nagy fizetések és tantiémok ellen. Franasovici tiltakozik ama vádak ellen, hogy a liberális párt elszámolás tartozna a földművelésügyi miniszteriummal szemben. Jumanca szociáldemokrata csatlakozik Seicaru felszólalásához és rámutat arra, hogy a Monitorul Oficial nyomdája azzal, hogy magánmunkákat is vállal, növeli a munkanélküliséget.

Popescu Alexandru többségi képviselő szólal fel és kijelenti, hogy a liberálisok ellopták az árvízkarosultak számára társadalmi akció útján gyűjtött pénzeket. Kéri az ügy aklátit.

Cuza professor kérdi, hogy az állami hirdetőmunkákat miért közvetítik a Rador útján. Interpellációt jelent be ebben a kérdésben.

Ezután átternek a napirendre. Pamfil Seicaru az első szónok, akinek beszéde alatt a terem megürül. Abban a pillanatban azonban, amikor Stere egy iratesórával a háta mögött megindul a szónoki emelvény felé, megtelik az ülésterem. Összesen egy ülés marad szabadon a kamara üléstermében, a karzatot pedig zsúfolásig megtölti Stere publikuma. A miniszteri padsor is megtelik, amikor feszült esendben Stere megkezdí beszédét.

áraink az 1928-as áraktól. Az ország lakosai a végsőkig vannak türelmevelve. Angliában egy családfő átlagos havi jövedelme hatvanezer lej. Romániában tízezer. Ezzel szemben az adók Angliában sokkal kisebbek, mint nálunk. A háború utáni krízis nálunk a legrettenetesebb. En, aki a legrégibb tagja vagyok ennek a parlamentnek...

Cuza: En is vagyok olyan régen itt, mint Ön!

Stere: De ha ön a jövő szesszióban kibukik, annak mindenki örülni fog. Ezzel szemben én a jövőre is itt leszek. (Nagy taps és általános helyeslés a Ház minden oldalán.)

Százszor vagyon buza tizenkétezer vagyon cukorért

Amerikában a paraszt egy óra alatt három hektárt szánt fel, 130 hektárt bevet és 30 hektáron arat. Hol vagyunk mi ettől a teljesítménytől. Kanadában, amely pedig egy új állam, háromszorosát produkálja ugyanazon a területen, mint Romániában. Amerikában 16 százalékkal termelnek többet hektáronként, mint nálunk. És ugyanakkor mit látunk itt? Tűkorgyarakat, gombgyarakat, no meg cukorgyarakat létesítenek. De nem tudják azt, hogy 12 ezer vagon cukor előállításához 100 ezer vagon buza arát áldozza fel a kormány. Ha ezt a cukormennyiséget külföldről hoznák be 70 ezer vagon búzával az arát takarítaná meg a kormány.

Traktorok kellenek és a vasgyárak parlagon állanak

Romániában háromezer traktor van. Ezt is külföldről hoztuk és vasgyáraink parlagon hevernek. De ha Romániában ötvenezer volna a traktorok száma, nemcsak a mezőgazdaság teljesítő-képessége nőne, de petroleumfogyasztásunk is jelentősen csökkenne. Oroszországban mezőgazdasági célokra 60 milliárd rubelt fordítanak és ebből 20 milliárdot a traktorokra.

Szükség van az ország minden erejére, minden polgár egész energiájára, hogy az országot talpra állítsuk, mert ha ezt nem tesszük meg, 17 millió ember lesz rabszolgája a nyomornak. A király még neurógen az összes erők összefogásáról beszélt. Ő is azt vallja, hogy mindenkinek össze kell fogni és a magáé részéről minden erejét felajánlja a konszolidációért. (Viharos taps a többségiek oldalán.)

Cuza: A maga támogatása nem kell senkinek!

Cuzának ez a kijelentése nagy konszolidációt kelt az összes képviselők között, akik lehurrogják Cuzát és „halljuk, halljuk” kiáltással biztatják Sterét beszéde folytatására.

Becsületes politika kell

Becsületes politika kell. A mai társadalom olyan berendezkedésű, hogy abban csak a demokratikus toleráns politika győzelmeskedhetik. Meg kell értenie ezt az ellenzéknek is (a liberálisok felé mutat) és meg kell érteniük azoknak is, akik az ország élén állnak. (A kormány felé mutat). Ezekben a súlyos, nehéz időkben a demokrácia gondolata dominálja a politikát, mert tekintet a történelemnek felelünk és a történelem igazságszolgáltatása szerint a szankciók soha nem maradhatnak el. (Itt Moldovan liberális szól közbe, de a többség őt is lehurrogja.)

Egész életét az országnak szentelte és bizik benne, hogy az a gondolat, amelyet ő képvisel, a demokrácia és a konstruktív konszolidáló munka ebben az országban is győzelmeskedni fog.

Stere beszédét a többségi képviselők hosszantartó tapsal és éljenzéssel fogadták. A miniszteri padokban is élénk tapsal jutalmazták a nagyszabású beszédét és Stere üdvözlések közepette hagyta el a szónoki emelvényt.

„Nem az elmúlt évek mérlegét, hanem a jövő perspektíváit akarom felvázolni”

Nem az elmúlt évek mérlegét akarom felalítani — kezdte beszédét Stere — hanem a jövő perspektíváit vázolom fel, mert ezzel a kormány és a parlament felelősséggel tartozik az országnak. Nemzetközi tragédiák korát éljük, amikor belső politikai incidensek eltörpülnek a világkrízis nagy problémái mellett. Még két évvel ezelőtt az első Maniu-kormány működése elé néztek nagy érdeklődéssel az ország közvéleménye, ma már abból a kormányból csak néhány ember figurája látható a miniszteri padsorban. Maniu higgadt, megfontoltsága, irányító képessége és Iunian intellektusa hiányzik ebből a kormányból.

Ezután elmondja Stere, hogy az ország közvéleményének egy részét, egy román tartomány nagy tömegének egy részét képviseli a parlamentben. Felelősséggel tartozik eme közvéleménynek a mai történelmi korszakban, amikor egykor hatalmas dinasztiai omoltak össze, uralkodók, hercegek vettek vándorbotot kezükbe és nehéz munkával próbálják megkeresni a mindennapit, amikor becsületes kereskedők, szorgalmas iparosok és kiváló intellektuálisok törnek meg a gazdasági krízis nehézségei alatt és az a veszély fenyeget, hogy a százazreknek kenyérért való könyörgését sem tudjuk kielégíteni.

A mezőgazdasági krízis paralizálja az államéletet

Románia mezőgazdasági népállam — mondja Stere — és a mezőgazdasági krízis az egész államéletet paralizálja. Megkérdézttem egy parasztot, aki elmondta, hogy eladott egy kiló árpát egy lejért és vett egy skatulya gyufát, amelyben negyven szál gyufa volt — három lejért. Bekében eladott egy kiló árpát 15 baniért és vett öt baniért egy skatulya gyufát, de abban száz szál gyufa volt. És a mezőgazdasági krízis rohamosan nő. Az árak esnek. Két év alatt a buza értéke egyharmadára, a kukorica értéke egynegyedére esett. Valaha azt mondták, hogy Románia kétszáz ezer vagon gabonát termel, amelynek az értéke 80 milliárd lej, a tényleges értéke pedig húszmilliárd. Hivatalos statisztika mondja azt, hogy

1923 óta hat százalékkal nőtt a Romániában termelt buza mennyisége. Ez sem igaz, illetőleg csak relative igaz, mert azóta a lakosság száma viszont hét százalékkal növekedett. Egész Európa buzatermelése 800 ezer vagon deficitet mutat, tehát fantasztikus az a szám, amennyivel többet lehet Európában búzában elhelyezni, mint amennyit ténylegesen elhelyeznek.

Az országot tönkreteszi külföldi tartozásai

A országot — folytatja Stere — tönkreteszi külföldi tartozásai. Ma már 186 milliárdra rug tartozásainak végösszege, ami azt jelenti, hogy Románia minden lakosa 56 ezer lejvel van a külföld felé megterhelve. A költségvetés olyan vagyonok alapján veti ki az adókat, amelyek ma már nem léteznek. Ugyanaz az adókövetés kulcsa, mint 1928-ban. De hol vannak a mai

Mayer Ebner beszéde a válaszfelirati vitához

Mayer Ebner tartotta meg ezután beszédét a Zsidó Parlamenti Klub nevű vitához: Ebner szónok mindenekelőtt a jelenlegi gazdasági krízis általános okait vizsgálja, majd így folytatta:

Van még valami — mondotta — az általános okokon kívül, ami külföldi hitelünket lerontja. És ez a tiz esztendő óta folyó brutális antiszemitizmus. A legfőbb ideje annak, hogy az állam már csak saját szempontjából is véget vessen az antiszemitizmus agítációnak.

Nálunk — folytatta szavait Ebner dr. — a bíróságok felmentik a notórius antiszemitá izgatókat. Most pedig Galaeon és Brailában megismétlődtek az antiszemitá zavargások. Ha a külföld az antiszemitá excesszusokra az állami hitel megszorításával válaszol, úgy ez semmiestire sem azért történik, mintha a külföldi pénzmágnások részvétet érez-

nének az üldözött zsidósággal szemben, hanem azért, mert a pénzbembereknek nincs bizalmuk egy olyan országhoz, amelyben brutális excesszusok történnek, anélkül, hogy a kormány urra tudna lenni a helyzeten.

Mayer Ebner ezután arról beszélt, hogy a zsidóságot súlyos csalódás érte, amikor a nemzeti parasztpárti kormánytól helyzetének javulását várta és felsorolta mindazokat az antiszemitá megnyilatkozásokat, amelyek a nemzeti parasztpárt uralomra lépése óta következtek be.

Beszédének végén rámutatott Mayer Ebner arra, hogy a kultuszörvénynt minden jóindulatu fogadkozás ellenére a zsidóság rovására változtatták meg. Majd követelte a zsidó tanítóképző felállítását és a zsidóság elégedetlenségének jeleül bejelentette, hogy a válaszfeliratot nem szavazza meg.

választások Erdélyi Zeire konferenciára

Zeire Mizrahi szerkesztési bizottsága közölte a szervezet helyi elviseletoinek listáját. A választások f. levezetendők a j. g. 10. napján, azaz a K. V. B. nek. azokat kellő időre a delegátusok elszá. kodhasson. erencia hivatalból. lettek a K. V. B. a. lya: Just Mose, min. izrahi szervezet eln. Cluj, Israel Albert. lvezet társelnökei. ein Dávid Cehul S. József Sätmar, min. tei, Ráth Efraim te. Mizrahi tisztelet. fler Mose mint a. Haraschi" tagja. in Jenő, Goldstein. ierné Végé Elza. Hermin, Rosenberg. amroni mint az ex.

MÁR CSAK

11 nap van december 21-ig

Nevezetes dátum, határkö, sorsfordulópont minden ember életében

Nyeremények kifizetője: ALBINA BANK

A kolozsvári mentők készpénz-sorsjátékának húzási napjáig!

100 leivel 3,450.000 lejre játszik

1,000.000

Sorsjegyek az ország minden városában kaphatók: Bankokban, piaci ár-soknál, tözsdékben, fodrász- és más üzletek helyiségekben, ügynököknél stb. Sorsjegyek rendelhetők: 117 lej előzetes beklüldése ellenében: Központi sors-jegyiroda Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului 16. szám. — Telefon: 833. sz.

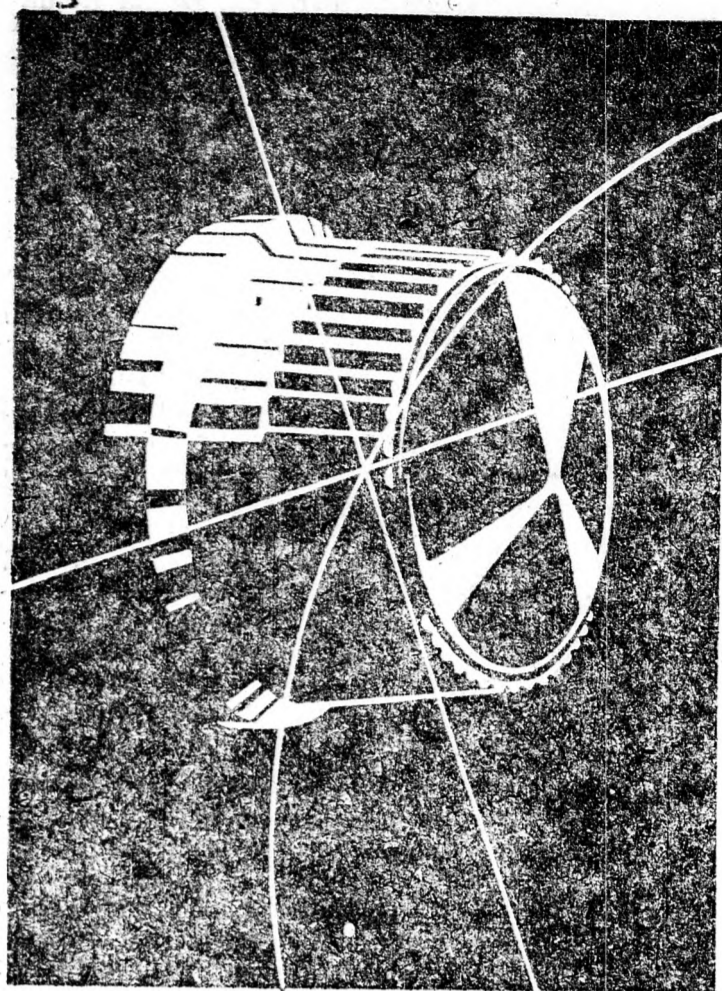
Keresztély dán királyt autószerencsétlenség érte

A király súlyosan megsebesült

Kopenhága, december 9. A kopenhágai operaház előtt tragikus autószerencsétlenség érte I. Keresztély dán királyt, aki autóval igyekezett az opera előadására. Az opera előtti téren a király autója összeütközött egy szembejövő taxival, amelyben két hölgy ült. A szerencsétlenség színhelyén azonnal hatalmas tömeg verődött össze, akik az autó romjai alól hatóság segédlettel húzták el a sebesülteket.

A szerencsétlenség következtében úgy a király, mint a másik autóban ült két hölgy súlyos sérüléseket szenvedtek. A királyt azonnal a palotába szállították, ahol konziliumot tartottak fölötte. A konzilium eredményéről lapunk zártáig nem érkezett jelentés.

Hirdessen az Uj Keletben

Hajszállfinom behangolás egyetlen egy gombbal. A leghalkabb futty és a szokásos mellékzörej teljes kizárásával. Egyetlen gomb a 2511 típusú vevőkészüléken. De nagy fáradságba került! Jele szakemberek nagy teljesítménye. A szabatos munka és mérnök tudomány nagy teljesítménye. Ezen egyetlen gombért letesütközhettek, kísérletiállomások és laboratóriumok. Fáradságtalan és megfeszített munka ezért az egy gombért, de ez az egyetlen gomb óriási előrehaladást jelent a rádiótechnikai terén.
A Philips 2511 típusú készülék egygombkezeléssel.

PHILIPS
2511 TÍPUSU
VEVŐKÉSZÜLÉK

Ramsin professzor és társai mégis agent provokátorok voltak

A moszkvai kommunista párt végrehajtóbizottsága meglepetésszerűen tíz évi kényszermunkára változtatta át Ramsin és társainak halálbüntetését

Az angol alsóházban is szóváltották a moszkvai ítéletet

A szovjet kereskedelmi képviselőt állít fel Budapesten?

London, december 9. Még alig múlt huszonnégy órája, hogy a moszkvai „ipari párt” összeesküvőinek bűnpereiben elhangzott az ítélet, mely Ramsin professzort és négy társát halálra, a többi vádlottakat pedig 10-10 évi fegyházra ítélte. És ime: huszonnégy óra leforgása után szenzációs fordulat állott be: a kommunista párt végrehajtóbizottsága megváltoztatta a halálos ítéletet és a halálra ítélt büntetését 10-10 évi fegyházra szállította le.

Ez a fordulat annál is inkább meglepő, mert a szovjet bíróságok, illetőleg a kommunista párt végrehajtóbizottsága

ezideig még egyetlen egy esetben sem élt a megkegyelmezés jogával.

Nyilvánvaló tehát, hogy a párizsi, berlini és londoni sajtó ama hangzatosított feltevése, hogy Ramsin professzor és társai közönséges agent provokátorok, illetőleg megfélemlített emberek: nem légből kapott inszINUACIÓ, hanem az események által igazolt tény.

Ramsin és társainak vallomásaira, a szovjetnek azért volt szüksége, hogy a francia és angol háborús készülődéseinek igazolásánál alarmirozza az orosz munkásságot és parasztságot:

hogy a kedvezőtlenül alakuló öt-éves tervvel kapcsolatos emberfeletti szenvedések és nélkülözések által felkeltett szenvedélyeket levelezesse.

Az ítélet, heysesebben az ítélet ügyében létrejött fordulat tehát balul ütött ki a szovjet vezetői részére, mert kellemetlenül világított be a megrendezett per kulisszái mögé. A halálos ítélet átváltoztatásával kapcsolatos legújabb eseményekről alábbi tudósításaink számolnak be:

Moskva, december 9. Az orosz kommunista párt végrehajtóbizottsága az ipari párt perében hozott ítéleteket enyhítette. Öt halálos ítéletet 10-10 évi kényszermunkára változtattak át és a szabadságvesztésre ítélt három másik vádlott büntetéséből is két-két évet elengedtek azzal az indoklással, hogy a bűnösségüket beismerő ellenfelekkel szemben a szovjet nem akar bosszúálló lenni.

Berlin, december 9. Több lap kommentálja a moszkvai per ítéletét és a szovjet unió főtanácsának közbelépését az ítélet enyhítése érdekében. Egyes sajtóorgánumok hangoztatják,

hogy a vádlottak egy része agent provokátor volt, a többieket pedig sikerült alaposan megfélemlíteni s ezért vallottak, mint a karikaesapás.

A halálos ítéletek és a rögtön elkövetkezett kegyelem kitünően előkészítet színdarab volt, amely Oroszországban a munkástömegek előtt bizonyára nem tévesztette el hatását. A kétkelő külföld azonban — írják a lapok — kénytelen az egész pert, az ítéletet és a kegyel-

met más szempontokból nézni.

A párizsi sajtó és néhány londoni lap hasonló kommentárokkal kíséri az ítélet és a kegyelem aktusát.

London, december 9. Az angol alsóház mai ülésén konzervatív részről szóváltottak a moszkvai ipari per ítéletét s támadták a kormányt a szovjet dumpingja és az angol belügyekbe avatkozó rádiópropaganda előadásai miatt. Henderson válaszában ismertette az angol jegyzékre adott orosz válaszjegyzéket,

amelyben a szovjetkormány közli, hogy az angol nyelven tartott rádió előadásokat a szakszervezetek egyik alosportja rendezte

és ez előadásokkal a szovjet megítélése szerint semmiesetre sem szegték meg azt a propagandatiltalmat, melynek kötelezettségét a szovjetkormány magára vállalta.

Budapest, december 9. Bécsen át késő éjszaka érkezett a magyar fővárosba a megerősítésre szoruló hír, hogy Frankfurtban a szovjet és Magyarország között befejeződtek a tárgyalások, amelyeknek végső eredményeképpen a szovjet Budapesten és a magyar kormány Moszkvában kölcsönösen kereskedelmi képviselőket állítanak fel tavasszal.

A hírt, melyet ezideig sem meg nem erősítették, sem meg nem cáfolták, egyelőre fenntartással kell fogadni

annál is inkább, mert Bethlen magyar miniszterelnök csak a napokban szögezte le igen energikusan, hogy a magyar kormány nem akar szovjetkötvetet Budapesten látni. Igaz viszont az is, hogy a kereskedelmi összeköttetés felvétele nem azonos a szovjet de jure elismerésével és a diplomáciai viszony felvételével.

Egy orosz terrorszervezet tagjai agyonlőttek egy galaci sziguranca detektívet

Bucuresti—Bukarest, december 9. Galaccon hétfőn hajnalban 3 órakor revolverdörrenések ijesztették meg a korai járókölöket. A vásárosarnok közelében hallatszottak a lövések, majd három ismeretlen egyént láttak, akik a sötétség leple alatt kerekelt oldottak. A esarnok mellett vérbefagyva találták Hagedinski sziguranca detektívet, akit

azonnal kórházba szállítottak. Allapota reménytelen, de még ki lehetett hallgatni. Vallomása nagy szenzációt képez, a mennyiben előadta, hogy egy orosz terrorszervezet követte el a merényletet bosszúból, mert leplezte azt. Meg is nevezte a tetteseit, akiknek egyikét, Radion Jolanesikoffot hétfőn délben elfogták. Büntársait keresik.

Dceember 25-ikére Marosvásárhelyre összehívták az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző kuratóriumát

Az országos kuratórium tető alá hozza a zsidó diákokthoz ügyét

Cluj-Kolozsvár, december 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző központi és kolozsvári helyi vezetősége a kolozsvári hölgybizottsággal együttesen vasárnap délelőtt értekezletet tartott, amelyen széleskörű munkaprogramot tárgyaltak meg és a legsürgősebb akciók módosításait vitatták meg. Az értekezlet mindvégig rendkívül lelkes hangulatban folyt le annak bizonyosságával, hogy a Diáksegélyző vezetősége hozzáállott a legaktívabb munkához.

Dr. Kertész Jenő elnöki megnyitása után Leichmann Andor tartott napos titkári beszámolót az egyesület eddigi működéséről és avarai eredményeiről. Ezután dr. Elek Miklós ügyvezető elnök terjesztett be

egy rendkívül precíz és a Diáksegélyző sokfelé ágazó munkakörének minden részletét felölelő munkaprogramot. Jambor Ferenc főtitkár az alapító tagszerzés elvi és technikai kerestülvételére tett javaslatot. Hirsch Sári dr. pedig a menza racionalizálásáról beszélt. Végül Leichmann Andor javaslatot tett arra, hogy az országos kuratórium ülését december 25-ikére Marosvásárhelyre hívják össze. A javaslatot az értekezlet egyhangúlag elfogadta és így december 25-én az országos kuratórium Marosvásárhelyen megtartja első konferenciáját, amely új aktiv irányt lesz hivatva adni a Diáksegélyző mozgalomnak és remélhetőleg tető alá fogja hozni a diákokthoz ügyét.

Egyszerre ötszáz hajó futott ki a tengerre London tengeri kikötőjéből...

December havában mindössze 18 percig sütött a nap Anglia felett

Angliában is számos halálos áldozata van az egy hélig tartó ködnek. Egymillió font sterling kára van az angol hajózásnak

London, december 9. Az Anglia keleti partvidékén és a Themse torkolatánál közel egy hét óta terjengő, áthatolhatatlan köd ma reggel felszűnt. A levegőár hirtelen kitisztulása a kikötőben horgonyzó 500 hajó, melyek között számos óceánjáró hajó is volt, — mintegy adott jelle felszedte horgonyait és kifutott a nyílt tengerre.

A tömeges kifutás hallatlanul nagy zavart keltett. Már maga a hajók fül-sikító szirénabugásai is nagy zavart okoztak; az igazi baj azonban az volt, hogy a hallatlan zsúfoltságban, szinte egymás mellett kifutó hajók közül nyolc összeütközött.

Jellemző, hogy december havában Angliában mindössze 18 percig volt napsütés. A sűrű köd egyébként Angliában is áldozatokat szedett. A fojtó köd számos, főleg asztmában szenvedő ember halálát okozta. A köd a hajózásnak is óriási károkat okozott.

A több, mint egy heti vesztéglésre tartózkodása a hajózási vállalatoknak több, mint egymillió font sterling kárt okozott.

— Zubkov elmebajos. Berlinből jelentik: A luxemburgi lapok közlése szerint a jelenleg Luxemburgban élő Zubkovon, Vilmos excsászár elhalt nővére volt férjén az elmebaj tünetei mutatkoznak.

— A magyar képviselőházban Peyer Károly felolvasta Soukup esch szenátusi elnök cáfoló levelét. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház ülésén Peyer Károly szociáldemokrata felolvasa Soukup prágai szenátusi elnök levelét, melyben közölte, hogy Garami Ernőt nem ismeri, vele sohasem állott levelezésben és hogy a budapesti nacionalista lapokban nekik tulajdonított levelezés otromba hamisítványok sorozata.

Hirdessen az Uj Keletben

„Ha nem

Popo
a s

A pénzügym
emlékező

Bucuresti—Bukarest. Mi ter ma fogadót és ismertetőt, amelynek hangja miniszter hangja és költségvetés amelynek alap takarékoskása. A értékelési alap eszközzel közbe-lyek mintegy 3. Miután ma a g-petések végtelgünk volt redu-szíteni. Miután tennie, hogy es-tésben előírny-millió sem fog-két intézkedést

1. A beruház-tékát blokkálják.

2. Az általán-lékát külön blo- niszterek nem r-teli törvény ren-esupán az év u-addig az előírá-folytak. Így a-esetre egysenly-A háboru előt-citeket kölcsönö-

Ma azonban t-esőn és fedezve-nagyobb vesz-nek, mert ha-rad, anarchia-ve

Az 1930-as be-tént előirányzat- delmét egyelőné- A közvetett adó- miután a fogyas- szemben, esőkken- dukálni kellett a- irányzatát is ma- szesadóbevételek- tani. A forgalmi- millióval, a bély- millióval esőkken- szállították az ő- bevételeit, amelye- magasak voltak é- a folyó év tényl-

A kiadásoknál- megtakarítás m- hogy a közszolgá- organizálnák. Les- gi kiadásokat és- köztük a napidija- ügyminiszterium- ták 600 millióval- lamadosságok an- re szükséges és f- nyugdíjelőirányza- Végül 1 és félm- hadügyi büdzsét. -sleges békés polit- sára. Más ország- mértékben emelték- tésüket.

Számszerűleg a- ge 35 milliárd é- összeget a közti- sere alkalmazan- leredekülve, a k- lárud 471 millió

A köztisztviselő- átmeneti intézkedé- ségvetésben a tiszt- tése szerepel, hogy- tartása ezzel is ké- A köztisztviselők- nagy és fokozatos- hogy a költségveté- son. Egysenlyoz- udjuk csak a kül-

Megnyitották az új lengyel parlament ülészeit

Varsó, december 9. Az új lengyel szejm ülését ma délelőtt megnyitották. Az ülés megnyitását Lyubomirszky korelnök vezette le, aki Moszeinszky köztársasági elnök üzenetét tolmácsolta. Ezután a képviselők eskütelét következett, miután a kommunista képviselők és a karzaton elhelyezkedett kommunisták hatalmas lármát

csaptak. A botrányokozókat a parlamenti őrség távolította el. Az elnökválasztás során elnökké 238 szavazattal 62 ellenében Svitalszkyt, a kormányblokk tagját választották meg, — a nemzeti demokraták jelöltjével szemben. Ezután áttértek a költségvetés tárgyalására.

Einstein professzor amerikai útján nyilatkozott Palesztina felépítésének új problémáiról

A zsidóságnak közvetlen kapcsolatokat kell találni az arab néppel

Antwerpen, december 9. Albert Einstein professzor — mint az Új Kelet megírta — a kaliforniai Mount Wilson csillagvizsgáló igazgatójának meghívására Amerikába utazott, hogy itt tanulmányokat végezzen és hogy a passadenai technikai főiskola előadásokat tartson. Einstein tanár Antwerpenben szállt a „Belgenland” hajóra, ahol fogadta a Zsidó Távirati Iroda munkatársát és nyilatkozott előtte a különböző aktuális zsidó kérdésekről.

— Az antiszemitizmus mai éles formái Németországban — mondotta Einstein — közvetlenül visszavezethetők a gazdasági nyomor kiélesedésére. Normális időkben az antiszemitizmus megmarad ama határok között, amelyeket egy rendezett állami élet biztosít az antiszemitizmus ellen. Ma azonban a zsidógyűlölet komoly veszedelem jelent és csak akkor fog meggyengülni, ha a gazdasági élet is megjavul.

Az angol palesztina politikáról szólva, Einstein a következőket mondta:

Az angol Palesztina-politikáról volt a zsidókkal szemben. A palesztinai közigazgatás pedig elmulasztotta a mandátummal szemben tartozó kötelességeit. Ugyanezt lehet állítani az

új kormányról is, amely a Palesztina-problémát nem kezelte azzal az objektivitással, amelyet joggal el lehetett volna várni tőle. Mindenesetre örülni kell annak, hogy Anglia közvetelménye arra hivatott reprezentánsok útján felemelte szavát az igazság érdekében. Az újságíróknak ama kérdésére, hogy mit remél a kormány és a Jewish Agency közötti konferenciától, Einstein így nyilatkozott:

— Nem hiszek abban, hogy a konferencia jelentős eredményeket hozzon. Valószínűleg csak papiros értékű határozatokat fognak hozni, amelynek tényleges kihatásait azonban nem lehet előre látni. Fel kell ébreszteni az arabokkal szemben azt az érzést, hogy a zsidók Palesztinában való egzisztenciájukat nem akarják felépíteni a brit szauronyok védelmére, sem pedig a brit kormány elhatározásaira. Meggyőződése szerint a zsidóknak kísérletet kellene tenni arra, hogy az arab tömegekkel közvetlenül érintkezzenek. Ilyen módon a Palesztina-közigazgatást, mint az arab érdekek képviselőjét fölöslegessé lehetne tenni. Véleményem szerint ezt el lehetne érni és jó volna, ha a zsidó nép ezt a célt fokozott mértékben szorgalmazná.

A CUR-SÁLOM PER A TÁBLA ELŐTT

A kolozsvári tábla december 16-án hirdeti ki ítéletét Welszberg Chajim fellebbezése ügyében

Welszberg Chajim jogi képviselője a felmentő ítélet megsemmisítését és a per újrátárgyalásának elrendelését kéri, míg a vádlottak védői a fellebbezés elutasítását kívánják

Cluj-Kolozsvár, december 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a dr. Welszberg Chajim által dr. Gara Ernő újságíró ellen indított sajtóper első törvényszéki tárgyalása érdekes jogi bonyodalmakra adott okot. A főmagánvádló elejtette a vádat dr. Pollák Sándor ellen, aki mint második rendű vádlott szerepelt, mert Pollák Sándor hajlandónak bizonyult elismerni a döntőbíró elé menni dr. Welszberg Chajimmal. Dr. Kohn Hillel visszautasította a döntőbírói jogot és ezért vele szemben nem ejtették a vádat. Ennek dacára a törvényszék felmentő ítéletet hozott úgy Gara Ernő, mint Kohn Hillel rágalalmazása ügyében, mert a büntetőtörvénykönyv paragrafusai szerint, ha a rágalmozási per szereplőinek egyike ellen a vádat elejtik, egy a vád automatikusan megszűnik a többiekkel szemben is. Dr. Welszberg Chajim jogi képviselője, dr. Kertész Jenő útján megfellebbezte ezt az ítéletet, ugyanakkor pedig az Ellenzékben a tárgyalás tartama alatt megjelent cikkek alapján újabb büntető eljárás megindítását kérte dr. Gara Ernő, dr. Pollák Sándor és dr. Kohn Hillel ellen. Így adódott elő az a helyzet, hogy a Cur Salom sajtóper ügyében egyszerre két eljárás van folyamatban, az egyik, amely ma került fellebbviteli tárgyalásra a kolozsvári Tábla elé, a másik pedig az új

büntető eljárás, amelyben a tárgyalás megtartását december 15-re halasztotta a törvényszék.

A védelem most már taktikáskodik az ítélet megsemmisítése ellen

A Tábla előtt ma került tárgyalásra dr. Welszberg Chajim fellebbezése. A tárgyalás már az első perekben megkezdődött. Dr. Gara Ernő ugyanis a tárgyalás óta állandóan azt hangoztatta lapjában, hogy felmentő ítélet ellen csakis ő élt fellebbezéssel — amikor az ő nem is a meg az is, hogy dr. Welszberg Chajim is fellebbezett, hogy a rágalmozást a törvényszék előtt bizonyíthatassa. A táblai tárgyaláson azonban a vádlottak védőügyvédei ugyancsak nem azonosították magukat a dr. Gara Ernő által hangoztatott állásponttal, mert mindent elkövettek, hogy a Tábla helyben hagyja a törvényszék felmen-

WIMPASSING Hó- és sárcipők

Szebbnél szebb divatos formában. Arban és minőségben mindent felülmúl. Valódi WIMPASSING-cipő csakis fenti csillagvédjeggel. Nagyban előadás: PALMA-KAUCSUK R. T. TIMIȘOARA

tő ítéletét. Ugyanigy járt el dr. Kohn Hillel védője is.

A tárgyalás során dr. Kertész Jenő, Welszberg Chajim jogi képviselője hangsúlyozza, hogy a felmentő ítélet ebben az esetben a törvényszék részéről nem volt indokolt. A maga részéről azért ejtette el a vádat dr. Pollák Sándorral és dr. Kohn Hillel ellen, mert ezek becsületszavukkal győzték meg arról, hogy nem ők informálták Gara Ernőt és nem ők biztatták cikkeinek megírására. A főmagánvádló — mondotta Kertész dr. — nem kötelezhető arra, hogy bizonyítékok hiányában és meggyőződése ellenére fenntartsa a vádat az eljárás végéig valamennyi vádlottal szemben. Helytelen volt a felmentő ítélet azért is, mert a két ügyvéd az inkriminált cikkek csak egy részéhez szolgáltatott anyagot és így az eljárás Gara Ernő ellen legfeljebb csak ama cikkek ügyében lett volna megszüntelhető, amelyekhez dr. Pollák Sándor és Kohn Hillel az adatokat szolgáltathatták. De nem indokolt az eljárás megszüntetése azért sem, mert még a

tárgyalás során egy újabb cikkből foglaltak alapján kérte a főmagánvádló a vád kiterjesztését.

Ezután foglalkozik dr. Kertész Jenő azzal, hogy ezt a merőben jogi kérdést milyen tendenciózusan állítják be a nyilvánosság előtt, mielőtt a bíróság végleges döntése elhangzott volna. Dr. Gara Ernő a felmentő ítéletet úgy kommentálta lapjában, hogy a főmagánvádló szándékosan követi el a perrendtartási kisiklást, mert ezáltal megakadályozta a vádat bizonyításától. Ugyanakkor azt írta, hogy ő fellebbezett a felmentő ítélet ellen, most pedig a Tábla előtt tiltakozik az ítélet ellen, hogy a felmentő ítéletet megsemmisítsék.

Ezután dr. Kertész Jenő felmutatta a „Financial News” cikkét a Harbinből világhírességéről és a Jewish Agency vezértitkárnak diplomáciailag hitelesített nyilatkozatát és bizonylatait.

December 16-án hirdetik ki az ítéletet.

A táblai tanács rövid tanácskozás után december 16-ra halasztotta az ítélet kihirdetését.

PALYAZAT

A kisenevi ORT egyesület asztalos iskolájába szakokatot keres. Szükséges ismeretek: asztaloság, technológia és rajz. Ajánlatok az „Unse Zeit” napilapban. Chisinau, Str. Schmidt 96. D. Polenaru címre küldendők.

Szenzációs, sütőipari újdonságok;

GAZDA CIPŐ olcsó táp és vitamin-dus alig sózott, ára **3 lej**

Finom vajaskifli **1 lej!!!**

Mákosrolni 3 lej, Kapható a készítőnél: Katona-sütőde főüzletében. Cluj, C. Victoriei 14 és a fióküzletekben: Str. Memorandului 20, C. Reg. Ferd. 32, Str. Regina Maria 27

HI
Az Új Kelet bűnsági Főszekes Felelős szer Bukar Hátszegi Cikkeink utál megjelöl

— Lapunk számában „A Fried Naftali tünk, amelyet sitónk irt meg rült a cikk aki kizárólag manynos adat tónknak, anél esolatban a p Berinde lelke is említette v

— Összeütk munisták és zött. Berlinb Reeklinghaus zeti szocialist összeütközése les történ. A tást eszközl

— Stabiliz Bázéblől jele tételi pénzint üléseben elha stabilizációja bankkal meg tatását.

— Végleg Peter Martin ből jelentik: szélsőséges ir ték az eljárás előtt a felsős re volt, két együtt tudv hogy vérbíró gyilkolták a akít árulással államügyész Martin Lamp lekménye az amiért is az szüntette az e

— A legma tén is normá fájdalom né Kérje orvosá

— Megjelen Nagyon haszn jelent meg A készítésében. I hető módon t mánia összes tabbat is ugy fekvéséről t térkép segits kerül. Feltün uti állomások való távolság a térképnek teti az egyes helységek ut különböző he is kilométere utvonalak m a megfelelő m át is. A tér nalbeosztása. egyik legki nagy segitsé mindenkinek ut közvetítés kúp minden Ára 65 lej.

— Kampós linben Rema jelentik: Ber tatják be Re zet változatl nyéből készi nap a horog tetést rendez kezdetén köz a nézőtérén. jelenetre ker met katoná futva menek „éhségszoció egyszerre ör zönség köré hallhatók: A tak! — Szeg tek Ameriká kedés keletl és a közöns rendőrség es képes rendet vábbi zavar valószínűleg

KÖZGAZDASÁG

A gazdasági krízis a széntermelésben is stagnációt idézett elő

Az ostrau-karoini széntermelés 15-4 százalékkal esett vissza

Berlin, december 9. Amennyire az 1930. évi eredmények ismeretesek, az ostrau-karoini széntermelés ebben az évben havi 873.500 tonna átlagot mutat ki. Ez az átlag 15,4 százalékkal kisebb, mint az elmúlt évben, de kisebb a két év előtti átlagnál is. A visszaesés múlt évvel szemben arra vezethető vissza, hogy az erős 1928. évi téli hideg következtében úgy a kereskedők, mint a fogyasztók nagy készletet halmoztak fel és ez a körülmény a váratlan enyhé időjárás folytán hosszú ideig úgy beföldön, mint külföldön érezhető hatással volt a szénpiacra. A készletek kimerülése után viszont a piaci viszonyok ebben az évben kedvezőtlenül fejlődtek, ami a kevésbé kielégítő gazdasági viszonyokra vezethető vissza. Ehhez járul, hogy az ostrau-karoini medence ugyancsak kizárólag a lengyel és a német közénbehozatal szükségleteit van hivatva fedezni, ami a medence beföldi piacának majdnem 60 százalékát teszi ki, amellyel a németországi kokszebehozatal nyomozható hatásait is tekintetbe kell venni. A beföldi piac a múlt évvel szemben kétszere-

sen hanyatlott a kivitelhez képest. Természetes, hogy ilyen körülmények között a termelés erősen korlátozódott. A bányákban körülbelül 100.000 tonna szén gyűlt össze. Hetenkint átlag 4,5 napig dolgoztak, ez átlag mind amellyel számos bányánál, melyeknek széntermelését kokszeállításra nem használták föl, még jelentősen kisebb. A termelés erős visszaesése dacára az alkalmazott munkások száma két százalékkal esett. A szénnél jóval kedvezőtlenebb helyzetet mutat a kokszeállítás. Itt különösen a vasipar gyöngye foglalkoztatása hat ki. A kokszeállítás, amely havonként átlag 221.700 tonnát tett ki, 12 százalékkal esett a múlt esztendő óta. Ezen visszaesés dacára jelentős kokszeállítások kerültek rakfára. Jelenleg körülbelül 300.000 tonna koksze van készleten, ami az egész szénmedence másfél éves havi termelését teszi ki és ami a múlt esztendő készletmennyiségének tizszerese. A szén- és a koksze piac további fejlődésére a kilátások rendkívül csekélyek, különösen hogyha a gazdasági krízis tovább tart.

Megépítik Konstancában az első óriási kukoricaszárítót. Bukarestből jelentik: A romániai gabonakereskedők szindikátusa elhatározta, hogy a jövő év folyamán óriási méretű kukoricaszárítót építtet Konstancában. Erre az épületre azért van szükség, mert az ország kukoricatermése egyetlen évben sem szárad meg annyira, hogy a hosszabb tengeri szállítást kibírja. A szárítót tervét már elkészítették és a szindikátus el is fogadta. Az épületet a konstanci kikötőben emelik vasbetonból, közvetlenül a tenger partján. Magassága 60 méter lesz és a szárítók 14 emeletre lesznek beosztva. Az épületre egyelőre 60 millió lejt irányoztak elő. A szárítók óránként 60 vagon kukoricát tudnak megszárazítani.

Jugoszlávia stabilizálási kölcsönt vesz fel. Párizsból jelentik: A Banque de l'Union Parisienne a jugoszláv kormányval megegyezése alapján konzorciumot alapít egy stabilizálási kölcsön kiadására tekintetben. A dinárt a dolgok pillanatnyi állása szerint a fenthoz arányítva 275-ben állapítják meg.

Tizenkilencmilliárd korona a csehszlovák takarékpénztárak beféte. Prágából jelentik: A csehszlovák takarékpénztárak szövetségének legutóbbi megjelent statisztikája szerint 371 takarékpénztárban együttvéve 19 milliárd 31,462.005 cseh korona betét volt. Ebből a cseh takarékpénztárakra esik 12 milliárd, a többi a német és más nemzetiségűekre.

Hirdetmény

5002-930. Alólírott cluji Kereskedelmi és Iparkamara ezennel pályázatot hirdet a Kamara tulajdonát képező inasothonnál 1931. évben szükségeltető alábbi élelmiszerek szállítására: 1. Kb. 22.000 liter tehéntej. 2. Kb. 25.000 kg. kenyér és liszt. 3. 5000 kg. hus és felvágott. 4. Kb. 500 kg. olvasztott zsír. Mind ezen élelmiszerek szállítása 1931. év január 1-től kezdve naponta történik, az inasothon igazgatója által meghatározott napi mennyiségben. A pályázat feltételei az állami számvitelről szóló törvény 88-110 art-saiban foglaltaknak. A lezárt és lepestelet ajánlatokat legkésőbb 1930. évi december 20-ig déli 12 óráig kell a cluji Kereskedelmi és Iparkamara számvevőségénél benyújtani. Ezen határidőn túl beadott pályázatok figyelembe nem vétetnek. Cluj, 1930. december 8-án. Elnökök: Ing. I. F. Negrutiu s. k. Főtiszták: Nicolae Căciulă s. k.

Berlin, 17: Szórakoztató zene.
Varsó, 20.30: Szentgyörgyi László hangdümivész hangv. 22.15: Grammfón.
Kattovie, Poznan: 20.30: Szólisták

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Szerda, december 10.

Bukarest, 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 17: Felolvasás. 17.30: Rádiózenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. — 19.30: Francia lecke. 20: Hárfahangv. 20.30: Felolvasás. 20.45: Csellójáték. — 21.15: Hegedűhangv. 21.45: Hírek.

Budapest, 9.15: Grammfónhangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A Budapesti hangverseny, szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. — 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. — 2.30: Hírek. 3.30: Morse-tanfolyam. 4: Stumpf Károlyné előadása a háztartásról. 5: Bartóky József novellái. 5.30: Soványka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 6.10: Rádióamatörposta. 6.30: Egyházi hangverseny. 7.20: Főthly Ida zongorahangversenye. 8: A bécsi állami Operaház magánénekeseinek és énekarának capella-hangversenye. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Fejes-szalónzenekar, az Ostende tangó- és jazzband és Toll Árpád cigányzenekarának hangversenye.

Bécs, 19.35: Hegedűjáték. 20: Filharmonikus hangv.

hangv.

Milánó, 22: Szimfónikus hangv.
Róma, 20.55: Verdo: Falstaff című operája.
Prága, 19.30: Filharmonikus hangv.
Pozsony, 21.30: Grammfón.

Csütörtök, december 11.

Bukarest, 12: Grammfón. 12.30: Hírek, román zene. 17: Felolvasás. 17.15: Hírek. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19.30: Angol lecke. 20: Niculescu-Bassu operaénekes dalestje. Verdi: Ernani ária, Döwe: Az óra, Lortzing: A fegyverkovács, Borgovan: Az éj, Rossini: Szevillai borbély, 20.30: Rádiózene kar. Cherubini: Medea, Mozart: Hegedű és zenekari verseny. Rossini: Tell nyitány. De Cicheli: II. kis szvit. — 22.15: Hírek.

Budapest, 9.15: Zenekari hangverseny 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Rádiógyetem. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: A földművelésügyi minisztérium előadássorozata. 5.45: Hangverseny. 6.45: Angol nyelvoktatás. 7.20: Svéd élet, svéd művészet. 7.50: Mandits szalonzenekar hangversenye. 8.40: Emlékünnepély. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd cigányzene.

Bécs, 22.30: Zenekari hangv.
Berlin, 18.50: Népdalok.
Köln, 20.45: Szimfónikus hangverseny. Műsoron Csajkovszky V. szimfóniája.

Stuttgart, 19.30: Humperdinck: Királyi gyermekek c. operája.

Varsó, 22.15: Zongorahangv.
Kattovie, 22.15: Hangverseny.

Poznan, 20.30: Dalok.
Riga, 19.03: Lehár: Friderika című operája.

Milánó, 20.30: Verdi: Rigoletto című operája.

Róma, 20.40: Könnyű zene.

Prága, 20.10: Dvorák és Schubert vonósnyégyes.

Pozsony, 18: Népszerű hangv.
Brünn, 19.20: Dalok.

Toulouse, 23: Szimfónikus zenekar.

Színház-Moz

A Csodabár páratlan sikere. A Csodabár hétfői előadása is telt ház talpoltá végig, ami csalhatatlan jele annak, hogy a színház nem eszalódott a Csodabárhoz fűzött reményeiben. Esztendőök óta nem volt attrakció, amely annyira lázba hozta volna a közönség minden rétegét, mint a Csodabár. Nemcsak a kolozsvári publikum, de a vidéki városok közönsége is érdeklődik a Csodabár kolozsvári előadásai iránt s állandóan érkeznek a vidéki színházlátogatók megrendelése a színház pénztárához. A legtöbb ember még sohasem volt világvárosi bárban s most mindenkinek alkalma nyílik, hogy nagyon kevés pénzért megszerezze magának ezt a kétségkívül mindenki számára érdekes élményt. Egész héten a Csodabárt adják, rendes helyárrakkal s minden este fellép Ariadne is, a berlini Barberina világhírű táncosnője, aki kizárólag a Csodabár előadásaira érkezett Kolozsvárra, azután visszamegy Berlinbe. Egyébként is új és új attrakciókkal bővíti a Csodabár programját. A jegyeket tanácsos elővételben megvenni az Ellenzék főtéri könyvostályában.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez!!!

Mindazok, akik születésüktől, vagy későbbi behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy akár saját maguk választotta, akár az orvos által előírt szemüvegük pontosan fejjükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üveget orvos írja elő, épp oly lényeges azoknak, akik sokat irnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, v. mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklátszerész válassza meg, szükség esetén formálja azt a fejjükre és az arc szerint.

Ezen okok figyelembevételét indította Kolozsvár alatt jegyzett legrégibb szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált — rendszer bevezetésére, hogy minden darab, üzletében összeállított szemüveget a cég jegyével ellásson, a kereten előforduló deformációt vagy törést két éven át díjlanul végezze és erről írásbeli garanciát vállaljon. — Azon biztos hiszem, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szives pártfogásukat.

Kun Mátyás Fia szaklátszerész

Cluj, Calea Victoriei No. 2 — Alapítási év 1864

A Román Opera műsora

Szerdán, december 10-én: Hoffmann mesei (G. Niculescu-Basu, a bukaresti Román Opera tagjának közreműködésével.)

Pénteken, december 12-én: Szünet. (Bukaresti vendégtársulat.)
Vasárnap, december 14-én (délután): Traviata.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Egész héten: Csodabár.
Elővételi jegypénztár: Ellenzék könyvkereskedés, Főter.

Szombaton d. u. 3 órakor: Regényesek (Rostand), II. A szerelem, mint orvos (Molière bohózat). Ifjúsági előadás olcsó helyárrakkal. Rendezői és bevezetői Horváth Árpád, a budapesti Nemzeti Színház rendezője, mint vendég.
Szombaton este és a következő napokon: Csodabár.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Vad orchideák — Greta Garbo, Lewis Stone

A Magyar Színház nagy, hangos attrakciója, a „Vad orchideák“, a főszerepekben: Greta Garbo és Lewis Stone-val már csak két napig, ma, kedden és holnap, szerdán látható, mindkét napon három-három előadásban, 3, 5 és 7 órakor. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Premiér! ADAMOK ÉS ÉVÁK

Csütörtökön premiérben bemutatásra kerül a Magyar Színházban az amerikai Metrő filmgyár exkluzív ujdonsága, az „Adamok és Évák“, a főszerepekben: Ailen Pringle és Low Cody, a két kiváló filmstarral.

Kedden és szerdán 3, 5 és 7 órakor: Vad orchideák. Hangos attrakció 11 felvonásban, a főszerepekben: Greta Garbo és Lewis Stone. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Csütörtökön és pénteken 3, 5 és 7 órakor: Premiér! Adamok és Évák Filmregény 8 felvonásban, a főszerepekben: Ailen Pringle és Low Cody. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Szombaton csak két előadás 5 és 7 órakor: Adamok és Évák.

Vasárnap d. u. 11 órakor: Matiné.
Vasárnap d. u. fél 3 és 4 órakor: Adamok és Évák.

Apró hirdetések

Keresünk megvételre vasalt iratszekrényt, vagy közép nagyságu Wertheim-szekrényt. Cim a kiadóban.

Ezüstöt legmagasabb napiáron vesz „TACAMUL“ ezüstárugyár, Kornis ueca 6, Remner palota mellett.

Teljesen különbejáratu szép butorozott uecai szoba fürdőszoba használatu azonnal kiadó. Ötvös ueca (Str. Gen. Berthelot) 25.

Kóser vegetárius étterem! Rendkívül izletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. A vaj és tejnemek saját készítményeim Schwartz Ignác, Cluj, Calea Rogele Ferdinand 10.

JUDAICA

Granovsky: Boden u. Siedlungen in Palestina 135
Dr A. Nossig: Integrales Judentum 40
Margulies: Kritik d. Zionismus 2 k. 75
Gabriel Rissers: Leben und Wirken 83
Max Brod: Im Kampf um das Judentum geb. 60
Dr I. Zollschnann: Revision d. jüd. Nationalismus 45
Dr. Rupin: Die Bibel und die Kultur der Gegenwart 50
Brann: Jüdische Geschichte 30
Toreyner und Laser: Dehstch hebraisch Wörterbuch 400
Martin Buber: Die Jüdische Bewegung 2 b. 216
Bernfeld Simon: Die Jüdische Literatur 60
Nordau: Die Tragödie d. Assimilation 25
Max Löhr: Israels Kulturentwicklung 136
Jakob Klitzkin: Krisis und Entscheidung im Judentum geb. 108
Dr Rupin: Die Juden der Gegenwart 63

KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSTÁLYÁBAN

XIII. EVF. (Uj-Kelet) december 10. 5691 ÉV

Uj Kelet az es bányai szid nap kikok után korrás megjelölés ktratekat no megértesítke

Látszó fegyver

Külpolitika

A világpolitika lanatnyi fegyversz De ez csak látszat, ke, amely minde esönd, amely a rel kulisszái mögöl esend, az erök átes zéke, mely mögött akaratok harcosa küzdelemre.

Az átmeneti nyu és legfontosabb Németség. A szí szavazása azt a lá ebben az országba törekvő erök kerel szélsőségeken. Ez a mert az események ten kívül zajlanak mizmusra nem jog ket. A kommunista listák állandó uec nélküliek tüntetése forradalmi jellegű bizonyítják azt, ho találta a nyugalom zottság felé vezető tes is. A szélsősége politikai események gyi és gazdasági hanem az a szédül világhábris is, mely országban éreteti szág munkanélküli dolgozóknak nagyre nek néznek élébe. S hogy az éhség nem sabb állampolitikai érti meg a társada hangzatos esetelése lanatnyilag örvend Németség meg válságot, ez az örv fel bennünket arra ne aggodva függess

Már régen rebesz rá, de pozitívumok támasztotta alá azt fasizmus, érte ez must, súlyos bajba mely kialakulása t legközvetlenebb t paradicsomot hirde mitán hat éven ke gazdasági terrorna den skáláját végig tott a bilis krízis rezsim elleni támad csak a külföldi en daja nyomán ind gazdasági eszközö belső erői is kezdik jellemzőbb erre a r károk pár nap előtti kerekben megtagadt gátasukat a fasisz ményektől, nyilván az intézményeknek és ellentétben van szempontjainak leg szbetvételével is. hogy a fasizmust a gyárosok és banká lomra s ha most u ellene, ez azt jelen az egyes érdekcsopek teket még a legvere vel sem tudta kiegy saját pártfogóit i gólnia.

A legsúlyosabb fasizmus támogató- ben fekvő osztály Purinban, Milánóba legnagyobb ipari vá sok ezrei és tizezrei esendőrrel, rendőr